

ความรัก*

สนั่น ไชยานุกุล

ภาควิชาสังคมศาสตร์และการเมือง

ราชบัณฑิตยสถาน

ธรรมชาติอันแท้จริง และความยิ่งใหญ่ของความรักนั้นยากที่จะเข้าใจ. มันเป็นความรู้สึกหรืออารมณ์อันบริสุทธิ์และลึกลับ ละเอียดอ่อนมาก ยากที่จะระบายออกมาเป็นภาษาพูดได้. ผู้มีความรักเท่านั้นสามารถชิมรสรักได้ด้วยตัวเขาเอง.

แต่ที่จริงแล้ว ความรักเป็นอีกชื่อหนึ่งของพระเป็นเจ้า. การที่จะพรรณนาความยิ่งใหญ่ของพระเป็นเจ้าเข้ามาสู่มิตติของมนุษย์ทั่วไปนั้น เป็นไปไม่ได้เลย.

ทุก ๆ คนปรารถนาความสุข และความสุกซึ้งเป็นผลมาจากที่ใจสงบ. ความสงบและความสุขย่อมมีได้โดยธรรมชาติแห่งความรัก. เมื่อใดก็ตามที่ความรักหายออกไปจากใจ เมื่อนั้น ความทุกข์ ความเศร้าโศก ความหดหู่ ความกระวนกระวายก็เข้ามาสู่ใจ; ความเข้าใจผิดซึ่งเป็นตัวเหตุให้เกิดทะเลาะวิวาท เพราะขาดความรักย่อมเกิดขึ้นในครอบครัว ในบ้าน ในประเทศ และระหว่างประเทศ.

ที่ไหนที่มีความรัก ที่นั้นย่อมมีชีวิตอันสดชื่นแจ่มใส เบิกบานใจ. ที่ไหนที่ไม่มีความรัก ชีวิตก็เหี่ยวแห้งไร้คุณค่า. จริง ๆ แล้ว คนไม่ใช่คนที่แท้จริง เว้นเสียแต่ว่า เขามีประกายแห่งความรักของสวรรค์อยู่ในตัวเขา. พระเป็นเจ้าในรูปแบบแห่งความรัก ย่อมประทับอยู่ในภายในใจของคนทุก ๆ คน. บุคคลผู้ไม่มีความรักอยู่ในหัวใจ ยากจะเรียกเขาผู้นั้นว่าเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์.

ความรักมี ๒ ประเภท. ความรักประเภทหนึ่งเป็นความรักทางโลกและคนสร้างขึ้น และความรักอีกประเภทหนึ่งเป็นความรักทางจิตวิญญาณ หรือความรักแห่งสวรรค์.

ความรักทางโลก เป็นความรักของคนโลกผู้ยึดติดอยู่กับโลก และสิ่งของ ๆ โลก.

ความรักทางจิตวิญญาณหรือความรักแห่งสวรรค์ เป็นความรักของผู้ภักดีแต่พระเป็นเจ้า, และความรักแบบนี้สร้างความสัมพันธ์อันถาวรกับพระเป็นเจ้าไปตลอด.

การที่จะเข้าใจความรักให้ลึลึกยิ่งขึ้น จะต้องศึกษาเปรียบเทียบระหว่างความรักกับความใคร่, ความรักกับความงาม, ความรักกับความยึดติด, ความรักกับความรู้ และความรักกับความไม่ยึดติด.

ความรักกับความใคร่หรือความอยากทางเนื้อหนังมังสาเป็นสิ่งที่แตกต่างกันมาก ห่วงไกลกันเหมือนฟ้ากับดิน. ความใคร่เป็นความอยากได้เพื่อความเห็นแก่ตัว เพื่อปลดปล่อยความต้องการของตัวเอง. แต่ความรักที่แท้จริง มุ่งที่จะให้ความสุข ความสะดวกสบายแก่ผู้ที่ตนรัก.

ความรักกับความงาม ความงามตรงทางร่างกายย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและเสื่อมสลายลงในที่สุด. แต่ความรักที่แท้จริงนั้นเป็นอมตะไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา และไม่เคยเสื่อมสลายไปตามกาลเวลา.

*บรรยายในการประชุมสำนักวรรณศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๕

ความรักกับความยึดติด เป็นสิ่งที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง. ในความยึดติดนั้น มีความรู้สึกของความเห็นแก่ตัวอย่างรุนแรง. แต่ในความรักนั้นบุคคลมองเห็นทุกอย่างทุกอย่างด้วยสายตาเดียว คือ เห็นมนุษย์เป็นอย่างเดียวกัน เขาย่อมรักสิ่งทั้งหมดเหมือน ๆ กัน.

ความรักกับความรู้เป็น ๒ สิ่งที่ต่างกันเหมือนดากับขาว. ความรู้ผูกติดอยู่กับความคิดของคน และธรรมชาติของมันก็ดิ้นรนวิ่งวายนอยู่ตลอดเวลา ไม่เคยหยุดนิ่งเลย. มันเป็นความดิ้นรนเพื่อความเห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว ส่วนความรักเกิดขึ้นจากหัวใจ ผูกติดอยู่กับกระแสในภายในซึ่งเกิดมาจากสถานที่ที่ความรักและความภักดีประทับอยู่.

ความรักกับความไม่ยึดติดเป็นคุณสมบัติที่ไม่แตกต่างกัน. ความไม่ยึดติดและความรักที่แท้จริงนั้นเป็นอันเดียวกัน ต่างกันโดยชื่อเท่านั้น.

คำสำคัญ : ความรัก

การที่จะเข้าใจความรักนั้นไม่ยาก เพราะธรรมชาติอันแท้จริงและความยิ่งใหญ่ของความรักนั้น ไม่สามารถบรรยายออกมาเป็นคำพูดได้ มันเป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ที่บริสุทธิ์ และละเอียดอ่อนมากยากที่จะบรรยายออกมาเป็นลักษณะท่าทางและภาษาพูดได้. ผู้ที่มีความรักย่อมรู้ได้โดยการสัมผัสด้วยตนเองเท่านั้น เพราะเกินความสามารถของชีวหาหรือปากกาที่จะพรรณนาลักษณะความรักนั้นได้.

จริง ๆ แล้ว ความรักเป็นชื่ออีกชื่อหนึ่งสำหรับพระเป็นเจ้า อย่างที่คัมภีร์ไบเบิลได้กล่าวไว้ว่า God is love หมายถึง พระเป็นเจ้า คือ ความรัก, และความรัก คือ พระเป็นเจ้า. การที่จะเอาความยิ่งใหญ่ของพระเป็นเจ้าลงมาสู่มิติของมนุษย์ธรรมดา นั้น เป็นไปไม่ได้เลยในการที่จะพรรณนาความงดงามตระการตาของความรักในภาษามนุษย์ได้.

คนทุกคนมีความปรารถนาที่จะมีความสุข และความสุขก็คือผลที่ใจมีสมาธิ หรือใจมีอารมณ์เป็นเอกัคคตา. ทรัพย์สินสมบัติของสมาธิและความสุขของใจนั้น เราสามารถจะได้อ้อมโดยทาง

ความรัก, เพราะคุณสมบัติ คือ ความสงบ ความสุข และความสว่างของใจ ย่อมมีได้ก็โดยธรรมชาติแห่งความรัก. เมื่อใดก็ตามที่ความรักหายไป เมื่อนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างภายในโลกย่อมตกอยู่ในความทุกข์ ความเดือดร้อน และความเข้าใจผิด ซึ่งเป็นต้นเหตุของการทะเลาะวิวาท อันเกิดขึ้นไม่ว่าในครอบครัวในบ้าน ในประเทศ ระหว่างประเทศ และภายในชาติเดียวกัน, ดังปรากฏอยู่ทั่วไปในโลกและในชาติทุกวันนี้.

พระเป็นเจ้าหรือความรัก ย่อมเห็นสรรพสัตว์เป็นอย่างเดียวกัน ไม่มีใครดี ไม่มีใครเลว. ในพระเนตรของพระองค์แล้ว ไม่มีเชื้อชาติ ไม่มีเผ่าพันธุ์ ไม่มีลัทธิศาสนา. ทุกคนเป็นลูกของพระองค์ ใครก็ตามที่เข้าใจความจริงอันนี้ เขาผู้นั้นไม่สามารถที่จะเกลียดชังคนใดคนหนึ่งได้ ดังที่พระเยซูกล่าวไว้ว่า “จงรักซึ่งกันและกัน”. เราคงลืมความหมายอันแท้จริงของคำกล่าวนี้ เราสามารถจะรักกันและกันได้ก็ต่อเมื่อเราเห็นพระเป็นเจ้าอยู่ในตัวเราทุกคน เราจึงจะรักซึ่งกันและกัน เราไม่ได้รับบุคคล แต่เรารักพระเป็นเจ้าภายในตัวเราแต่ละคน. เมื่อเรา

พบพระองค์ในภายในคนทุก ๆ คน ปัญหาเรื่องความสูงความต่ำก็ไม่เกิดขึ้น, ปัญหาเรื่องตัวกูของกูก็ไม่เกิดขึ้น, ปัญหาเรื่องความโกรธแค้นก็ไม่เกิดขึ้น. ดังนั้น การที่จะให้มีความรักซึ่งกันและกันเกิดขึ้นในสังคม เราจะต้องมีความรักดังกล่าว นั่นคือรักพระเป็นเจ้าซึ่งประทับอยู่ในภายในเรา, และเราก็จะพบว่า เราทุกคนเป็นลูกของพระบิดาองค์เดียวกัน. ในคัมภีร์ไบเบิล พระเยซูตรัสว่า

“ท่านคงจะได้ยินคำพูดที่กล่าวสืบ ๆ กันมาแต่ก่อนว่า ท่านจงรักเพื่อนบ้านของท่าน และจงเกลียดศัตรูของท่าน, แต่ข้าพเจ้าจะพูดกับเจ้าว่า จงรักศัตรูของเจ้า จงให้พรแก่ศัตรูของเจ้า แก่ผู้สาปแช่งเจ้า จงทำความดีแก่เขาผู้จงเกลียดจงชังเจ้า และจงสวดอ้อนวอนให้พระเป็นเจ้า ทรงประทานพรแก่พวกเขา ผู้ด่าว่าเจ้า และรบกวนเจ้า”.

ความรักมีอยู่ ณ ที่ใด ชีวิตก็มี ความสดชื่น ณ ที่นั้น. ที่ที่ความรักสูญสิ้นไป ชีวิต ณ ที่นั้นก็ไร้ค่า. จริง ๆ แล้ว คนธรรมดาทั่วไปย่อมไม่เป็นคนที่มีความรักที่แท้จริงได้ เว้นเสียแต่ว่า

เขาผู้นั้นมีประกายแสงแห่งความรักแห่งสวรรค์ปรากฏอยู่ในภายในตัวเขา. พระเป็นเจ้าในรูปร่างแบบแห่งความรักย่อมประทับอยู่ในคนทุกๆ คน บุคคลทั้งหลายผู้มีนัยน์ตาอันเปิดแล้ว คือเห็นคนทุกๆ คนว่าเป็นปรากฏการณ์ของพระเป็นเจ้า เหมือนปรากฏการณ์ของแสงอาทิตย์ หรือเหมือนลูกคลื่นในมหาสมุทร. เขาผู้เห็นเช่นนั้นเท่านั้นย่อมรู้ว่าประกายแห่งความรักอย่างเดียวเท่านั้นที่ได้ทำให้พวกเขาเกิดมาเป็นมนุษย์ได้. เมื่อเขาได้รู้แจ้งอย่างนี้แล้ว ใครเล่าจะสูงใครเล่าจะต่ำ หรือคนยอมดำรงอยู่ในตำแหน่งหรือฐานะต่างๆ ของชีวิตและอยู่ในประเทศต่างๆ. ทั้งหมดนี้คน ก็คือคน ผู้เป็นลูกของพระเป็นเจ้า ย่อมเห็นเป็นหนึ่งเดียวกันในสายพระเนตรของพระเป็นเจ้า, ความแตกต่างกันของวรรณะ เชื้อชาติ ประเทศ หรือลัทธิศาสนา ไม่มีความสำคัญแต่อย่างใด. สำหรับบุคคลผู้มีคุณสมบัติแห่งความรัก เขาย่อมรู้ว่าในสวรรค์มีพระเป็นเจ้าหนึ่งเดียว ในพื้นโลกมีครอบครัวเดียวคือ ครอบครัวมนุษย์.

มีนักปราชญ์ชาวเปอร์เซียชื่อ เมาลนารูม กล่าวไว้ว่า

“กระแสดวงความรักจากพระเป็นเจ้าผู้หนึ่งเดียวเท่านั้น ไหลผ่านไปทั่วสากลพิภพ เมื่อท่านเห็นหน้าของบุคคลคนหนึ่ง ท่านคิดอะไรหรือท่านมองดูเขาผู้นั้นว่าไม่ใช่คนๆ หนึ่งหรือ แต่เขาผู้นั้นเป็นกระแสน้ำแห่งแก่นแท้แห่งความรัก (พระเป็นเจ้า) ซึ่งกระแสน้ำแห่งความรักนั้นแทรกซึมและซึมซาบอยู่ในตัวเขาผู้นั้น”.

ความรักนั้น มันเป็นตัวของมันเอง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับหรืออาศัยสิ่งหนึ่งสิ่งใดเลย, มันเป็นมหาสมุทรแห่งศรัทธา เป็นความแข็งแกร่ง และเป็นพลังแห่งความอดทน, มันถ่ายทอดความสดชื่น ความเย็น และความสงบสู่หัวใจและสู่ชีวิตของผู้มีความรัก. ความรักประกอบด้วยคุณค่าอันสูงส่งและแท้จริง เป็นอมตะ สิ่งต่างๆ ในโลกปรากฏว่าสวยงามงดงามก็ต่อเมื่อมันมีความรักอยู่ในหัวใจเท่านั้น. โดยกระแสน้ำแห่งความรัก บรรยากาศทั้งหมดจึงเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขและความเพลิดเพลิน. ประกายแสงสว่างของพระเป็นเจ้าย่อมเห็นได้ในความรักนั้นเท่านั้น.

ความรักเป็นขุมทรัพย์อันยิ่งใหญ่และสง่างามที่สุดในบรรดาขุมทรัพย์ทั้งหลาย, ปราศจากความรักเสียแล้วทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเหี่ยวแห้งไม่มีอะไรเลย เพราะทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นได้ก็ด้วยความรัก. เขาผู้ที่ไม่มีความรักอยู่ในหัวใจ ไม่ควรเรียกผู้นั้นว่ามนุษย์เลย.

นักปราชญ์ของไทยคนหนึ่งคือสุนทรภู่ ท่านกล่าวว่า

ถึงม้วยดินสิ้นฟ้ามหาสมุทร ไม่สิ้นสุดความรักสมัคสมาน

แม้มันเกิดในใต้หล้าสุธาธาร ขอพบพานพิศวาสมิคลายคลาย.

ความรักมี ๒ ประเภท คือ ความรักทางจิตวิญญาณ และ ความรักทางโลก

ความรักทางจิตวิญญาณเป็นความรักของสวรรค์หรือของพระเป็นเจ้า แต่ความรักทางโลกเป็นความรักที่คนเป็นผู้ทำขึ้นมา เป็นความรักของ

คนที่ยึดติดอยู่กับโลกและวัตถุของโลก. ส่วนความรักของจิตวิญญาณเป็นความรักของผู้ภักดีของพระเป็นเจ้า ความรักสร้างความเชื่อมั่นอันถาวรกับพระเป็นเจ้าตลอดไป.

ความรักทางโลกหรือทางวัตถุ นั้นมี ๒ แบบ. *ความรักแบบแรก* เป็นความรักที่มีการกระทำพิเศษบางอย่างหรือคุณสมบัติบางอย่างหรือเหตุการณ์บางอย่าง อันสัมพันธ์กับสิ่งของหรือบุคคลอันเป็นเหตุก่อให้เกิดความรักขึ้นมา เช่น บุคคลคนหนึ่งเป็นนักศิลปินที่มีความชำนาญในการวาดภาพ, ผู้นิยมในทางภาพเขียนย่อมอาจจะรักศิลปินผู้นั้น เพราะรสนิยมตรงกัน, หรือนักประพันธ์บางท่านที่สามารถเขียนเรื่องราวพรรณนาความได้ดี ผู้มีรสนิยมอย่างเดียวกันอาจจะรักบุคคลดังกล่าว เพราะความรักตั้งอยู่บนพื้นฐานเดียวกัน. แต่เมื่อจุดประสงค์เพื่อการนั้นสิ้นสุดลง ความรักของเขา เพื่อศิลปินของคนๆ นั้นก็ย่อมสิ้นสุดลงไปด้วย. นี้แสดงให้เห็นว่า ความรักของเขาประกอบด้วยธรรมชาติแห่งความเห็นแก่ตัว ไม่ใช่เพื่อผู้เขียนภาพหรือผู้ประพันธ์.

บางคนอาจรักภรรยาของเขาเพียงเพื่อปลดเปลื้องให้สำเร็จความใคร่ของตน; เมื่อความใคร่ดังกล่าวสมประสงค์แล้ว ความรักของเขาเพื่อการนั้นก็สิ้นสุดลง. ความรักแบบนี้ เป็นความรักเพื่อความเห็นแก่ตัวเป็นความรักแบบสัตว์ เพราะความรักเกิดจากความกระตุนของอวัยวะเพศ. ดังนั้น ความรักเช่นนั้นไม่ใช่รักเพื่อภรรยาหรือสามี.

ในทำนองเดียวกัน ถ้าคนใช้ในบ้านของเราทำงานให้แก่เราโดยความเรียบร้อย เชื่อฟังคำสั่งของเราผู้เป็นเจ้าของบ้าน เราก็มักรักคนใช้คนนั้น. แต่เมื่อใดที่เขาทำงานให้แก่เราไม่ได้ หรือดื้อด้านไม่เชื่อฟังคำสั่ง เราก็มักจ้องและเกลียดชังเขาทันที. ความรักที่เรามีต่อคนใช้นั้น ไม่ใช่เพื่อเขาผู้นั้น แต่เพื่อการงานที่เขาทำให้แก่เรา.

บุคคลคนหนึ่ง เป็นนักร้องที่ดี และเสียงไพเราะ ทั้งหน้าตาก็สวยสดงดงาม, บางคนที่ชอบดนตรีหรือชอบเพลงอาจจะรักนักร้องคนนั้น. แต่เมื่อเสียงอันไพเราะของเขามีอันเป็นไปด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง เขาไม่สามารถร้องเพลงได้ ความรักของเขาผู้นั้นที่มีต่อนักร้องก็สิ้นสุดลง. ความรักดังกล่าวมาเป็นต้นนี้เป็นความรักของความเห็นแก่ตัว ไม่ใช่ความรักแท้.

ความรักที่สูงกว่านี้เป็นความรักแบบที่สองของความรักทางโลก ซึ่งไม่ได้ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง หรือการกระทำอันหนึ่งอันใด หรือคุณสมบัติหนึ่งคุณสมบัติใด และความรักนี้ไม่ได้สูญสิ้นไปกับด้วยเหตุการณ์หรือการกระทำหรือคุณสมบัติหนึ่งคุณสมบัติใดโดยเฉพาะ. ความรักแบบที่ไม่ได้สูญสิ้นไป ความรักนี้ย่อมเกิดขึ้นทันทีทันใดโดยปราศจากเหตุภายนอก. ความรักแบบนี้เกิดขึ้นจากหัวใจกับด้วยกระแสที่รุนแรง และในความรักแบบนี้ไม่มีอารมณ์ของผลประโยชน์ได้เสีย หรือความเห็นแก่ตัวเจือปนอยู่เลย. ความรักแบบนี้เรียกว่า *ความรักแบบธรรมชาติ* หรืออย่างที่พระพุทธศาสนาเรียกว่า *ปุพเพสันนิวาส*

ซึ่งเมื่อได้ประสบการณ์ครั้งหนึ่งแล้ว จะกลับเป็นลักษณะถาวร ความรักที่แท้จริงนั้นมันจะคงติดต่อกับสืบทอดต่อกันไปไม่หยุดเลย.

ความรักดังกล่าวข้างต้นเป็นลักษณะความรักที่สูงกว่าและประเสริฐกว่า เพราะมันไม่ได้ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด หรือการกระทำของสิ่งหนึ่งสิ่งใด, ทั้งไม่ได้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติอันไม่เที่ยงแท้แน่นอน. ยิ่งกว่านั้น ความรักแบบนี้ไม่ได้สิ้นสุดลงหลังจากตาย เพราะมันจมติดอยู่กับวิญญาณดังในธรรมบทกล่าวไว้ว่า

ปุพฺพเพว สนนฺนิวาเสน ปจฺจุป
ปนนฺทิตน วา เอวณฺตํ ชายเต เปมํ
อุปฺลวํ โยโทเก

แปลว่า ความรักย่อมเกิดขึ้นด้วยเหตุ ๒ สถาน คือ ความรักที่เคยอยู่ร่วมกันมาในอดีตชาติที่เรียกว่า ปุพเพสันนิวาส และความรักที่เกิดขึ้นด้วยการเกื้อกูลกันในปัจจุบัน.

ถ้าคนๆ หนึ่งมีความรักกับอีกคนหนึ่งโดยปราศจากอารมณ์ที่เห็นแก่ตัว เขาจะไม่กังวลกับคุณสมบัติของผู้ที่เขารักและไม่เอาใจใส่ต่อคุณสมบัติเหล่านั้น. เขารักเพื่อประโยชน์แก่ความรักอย่างเดียวเท่านั้น เพราะคุณสมบัติภายนอกไม่มีความหมายสำหรับเขาและไม่มีค่าสำหรับเขา, สิ่งที่เขามุ่งหมายคือผู้ที่เขารักอย่างเดียว. หัวใจของบุคคลเช่นนั้นย่อมผ่องใสไปด้วยประกายแสงแห่งความรัก และผู้ที่เขารักปรากฏเป็นจตุรรวมแห่งคุณสมบัติทั้งปวง และเป็นจุดดึงดูดสำหรับเขาเพื่อความรักอย่างเดียว.

ความรักแบบที่ ๒ เป็นแบบ

ความรักสวรรค์ ซึ่งก็มี ๒ แบบ คือ **ความรักสวรรค์** ที่เป็นอิสระจากการผสมผสานของความหลงตาหรือมายา และเป็นความรักที่บริสุทธิ์เสมอๆ ในภูมิที่สูงขึ้นไป. แต่ในภูมิที่ต่ำ ความรักย่อมผสมกลมกลืนกับวัตถุหยาบที่สามารถสัมผัสจับต้องได้ และผสมกับความใคร่ทางกามของสัตว์เดรัจฉาน.

โดยทั่วไป คนรักพระเป็นเจ้าของเขาติดยึดกับสิ่งที่พระองค์ทรงสร้าง พระองค์ทรงธำรงรักษาไว้ซึ่งสากลโลกและทรงเฝ้าดูทั้งคนบาปและนักบุญ, พระองค์ทรงประทานพลาณามัยอันสมบูรณ์, ทรงประทานทารกและสิ่งของต่างๆ และทรงประทานความสุขสบาย, พระองค์ทรงให้อภัยแก่คนบาปทั้งปวง.

แต่ถ้ามีคนๆ หนึ่งรักพระเจ้าของเขาแล้ว ความรักแบบดังกล่าวเป็นแบบความรักที่สูงมาก.

ความรักแบบที่แท้จริงและบริสุทธิ์เพื่อพระเป็นเจ้านั้น เป็นความรักที่หัวใจถูกดึงดูดไปสู่พระองค์โดยไม่มีอารมณ์ที่เห็นแก่ตัวอย่างใดอย่างหนึ่งเหลืออยู่เลย. ความรักแบบดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นในหัวใจของบุคคลผู้ปราศจากกิเลสตัณหาทั้งปวง. ความดึงดูดของความรักนั้นมีอยู่โดยปราศจากเหตุผลใดๆ มันอยู่เหนือการพรรณนาใดๆ และถ้าจะพรรณนาความรักแบบดังกล่าวนั้น การพรรณนานั้นก็ไม่สมบูรณ์. ในความเป็นจริงแล้ว การพรรณนาความรักอันบริสุทธิ์แบบนี้ภายในขอบเขตจำกัดของคำพูดหรือความคิดเห็นของโลกนั้น ย่อม

เป็นไปได้เลย.

นักบุญรักพระเป็นเจ้าเพื่อพระองค์ผู้เดียวเท่านั้น. ความรักของนักบุญแต่พระเป็นเจ้า ย่อมแตกต่างจากความรักของคนธรรมดา ที่มีแต่พระเป็นเจ้า. คนธรรมดารักพระเป็นเจ้า เพราะเขาคิดว่าพระเป็นเจ้าทรงประทานความสุขสบาย ทรัพย์สินสมบัติ ยศฐานะ และความสะดวกสบายอื่นๆ ให้แก่เขา. แต่นักบุญรักพระเป็นเจ้าโดยไม่คำนึงถึงเหตุการณ์ใดๆ ไม่ว่า จะสุขหรือทุกข์ประการใด เช่น ครู-นาคองค์ที่ ๕ ถูกทรมานอย่างสาหัสพระองค์ก็รักพระเป็นเจ้าอย่างไม่เสื่อมคลาย.

ความจริงความรักที่เปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์นั้น ไม่ใช่ความรักที่แท้จริง, เพราะความรักที่แท้จริงนั้นเป็นความรักนิรันดร ไม่มีอะไรสามารถทำลายได้, อย่างที่ท่านสุนทรภู่กล่าวไว้ในนิราศแห่งหนึ่งว่า “ถึงม้วยดินสิ้นหล้ามหาสมุทร ไม่สิ้นสุดความรักสมัครสมาน”. ความรักดังกล่าวเป็นดวงดาวส่องแสงนำทางให้แก่ชาวโลก จะวัดค่าของมันด้วยเงินทองและทรัพย์สินใดๆ ไม่ได้เลย. ฉะนั้นบุคคลสามารถสัมผัสความยิ่งใหญ่และสูงส่งของความรักได้ ดังคำที่ว่า

“ความรักที่เปลี่ยนไปตามเหตุการณ์หรือเมื่อสิ่งแวดล้อมนั้นเปลี่ยนแปลงไป หรือว่าความรักที่โน้มเอียงไปตามสิ่งที่เคลื่อนไหวไปมา ความรักเช่นนั้นไม่ใช่ความรักที่แท้จริง. ความรักที่แท้จริงนั้นย่อมไม่หันเหไปมา ไม่ว่าเหตุการณ์จะคุกคามเพียงใดก็ตาม. มันเป็นเหมือนดาวฤกษ์ที่นำ

ทางของคนเดินทางในยามราตรี แม้จะมีเมฆปกปิดหรือมีพายุอย่างรุนแรง ดาว ฤกษ์จะไม่หวั่นไป ยังคงสว่างจ้าอยู่อย่างนั้น. ค่าของความรักเช่นนั้น มีค่ายิ่งใหญ่มาก ยากที่จะพรรณนาได้.

เพื่อความเข้าใจในความรักให้ดียิ่งขึ้น ควรศึกษาเปรียบเทียบควบคู่กันไป อย่างเช่น ความรักกับความใคร่, ความรักกับการยึดติด, ความรักกับความงาม, ความรักกับความรู้, ความรักกับความไม่ยึดติดและความรักอันแท้จริงของสวรรค์.

ความรักและความใคร่

ความรักไม่ใช่ความอยากทางกามารมณ์หรือทางเนื้อหนังมังสา. ในความอยากทางเนื้อหนังนั้น ความใคร่มีน้ำหนักมากกว่าความรักมากมายนัก เพราะความใคร่เป็นผลมาจากความดึงดูดหรือความกระสันทางร่างกาย. ฉะนั้น ความใคร่จึงไม่ใช่รูปแบบที่แท้จริงของความรัก, ความใคร่เป็นเหตุแห่งความล้มเหลวของคนในสายพระเนตรของพระเป็นเจ้า.

ความรักและความอยากได้ทางเนื้อหนังนั้นเป็นสิ่ง ๒ สิ่งที่มีความแตกต่างกันอย่างมาก. ในระหว่างสิ่งทั้ง ๒ สิ่งนั้นมันมีโลกของมันเอง โดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมาก. **โลกของความรักแท้เป็นกระแสที่ทำให้ชีวิตมีความเป็นเอกภาพ แต่โลกของความใคร่ทางกามเป็นโลกที่ชั่วร้ายและสกปรก เป็นเหตุแห่งความเสื่อมทางศีลธรรมของมนุษย์ซึ่งทำให้ชีวิตเหี่ยวแห้ง และทำให้ร่างกายทรุดโทรม.**

ความใคร่ทางกามเป็นการหาผลประโยชน์เพื่อตัวของตัวเสมอ. บุคคลที่เต็มไปด้วยความใคร่ ต้องพยายามที่จะทำให้คนอื่นเป็นเหยื่อแห่งความพอใจในความใคร่ของตนเอง. แต่ความรักที่แท้จริงนั้นมีความมุ่งหมายที่จะให้ความสุขและความสบายใจแก่ผู้ที่เขารัก. ผู้มีความรักดังกล่าวนี้มีคุณสมบัติแห่งความอดทนอดกลั้น เป็นเลิศยอมให้ตัวเองรับความทุกข์ร้อนที่เกิดขึ้น เพื่อประสงค์ที่จะให้ความสุขความเพลิดเพลินแก่ผู้ที่เขารัก และเขาเองก็มีความสุขในเจตนาของผู้ที่เขารักด้วย.

คุณสมบัติแท้ของคนก็คือความรักนั่นเอง แต่ถ้าความรักนี้ถูกนำไปสู่ความอยากได้ทางกามารมณ์แล้วไซ้ อำนาจอันแท้จริงของความรักนี้ หรือกระแสแห่งความรักนี้ก็จะทำให้บุคคลคนหนึ่งเดินผิดพลาดจากหนทางที่จะนำไปสู่ความรู้แจ้งพระเป็นเจ้าได้. **พลังที่นำบุคคลไปสู่ทางผิดพลาดนี้ถูกเรียกว่า ความใคร่** แต่เมื่อกระแสแห่งความรักที่แท้จริงนี้ถูกดึงออกมาจากหนทางกามารมณ์และมุ่งไปสู่ความรู้แจ้งพระเป็นเจ้า ตัวมันเองจะกลับเป็นความรักที่แท้จริง หรือความรักอันบริสุทธิ์.

ความรักและการยึดติด

ความรักและการยึดติดมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างมาก. ในการยึดติดนั้น บุคคลยึดติดอยู่กับร่างกายของเขา ยึดติดอยู่กับลูกกับภรรยา ยึดติดอยู่กับญาติพี่น้อง กับศาสนา กับวรรณะ และประเทศชาติ, บุคคลนั้นย่อมมี

ความรู้สึกเฉยๆ ต่อสิ่งซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกับตน. ความยึดติดนั้นมิชอบเขตจำกัด และบุคคลผู้ยึดติดเช่นนั้น เขาจะไม่เชื่อฟังใครๆ เป็นคนหัวดีหัวรั้น.

คนประเภทนี้มีความรู้สึกที่เข้มข้นต่อความเห็นแก่ตัวอย่างมาก และยึดติดอยู่กับความเชื่อมั่นในตนเอง และยึดตัวตนของตนอย่างมั่นคง. แต่บุคคลผู้มีความรักแท้ที่อยู่ในใจย่อมรักทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาพบเห็นด้วยสายตาเดียวกันคือความรัก, ไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ เขาก็รักเท่าๆ กัน ไม่มีการแบ่งแยกชนชั้น วรรณะ และเชื้อชาติ, เขารักสิ่งที่พระเป็นเจ้าทรงสร้างทั้งหมด.

ผู้ที่ยึดติดมีความเห็นแก่ตัวอย่างรุนแรง และยึดเอาผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง, เพื่อผลประโยชน์แล้วเขาจะยอมทำทุกอย่าง แม้สิ่งที่ทำไปนั้นจะเป็นผลเสียหายต่อส่วนรวมก็ตาม. ผลของความยึดติดดังกล่าวก็มีแต่ความทุกข์ความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น.

ความรักที่แท้จริงนั้นมีความอิสระจากมลทินของความเห็นแก่ตัวโดยสิ้นเชิง. เขาย่อมรักคนทุกคนเท่าๆ กัน อย่างความรักของพระพุทธรเจ้าที่มีต่อพระราहुลและพระเทวทัต. เช่นเดียวกับดวงอาทิตย์ยอมให้แสงสว่างแก่โลกทั้งคนดีและคนไม่ดีที่มีอยู่ในโลกฉันใดความรักที่แท้จริงก็เป็นฉันนั้น.

ในความยึดติดนั้น บุคคลผู้ยึดติดยอมตกลงสู่ที่ต่ำเสมอ เขาไม่สามารถจะมองดูทุกสิ่งทุกอย่างด้วยสายตาแห่งความวางเฉยได้. ในโลกของความยึดติดนั้น เป็นเหมือนห้างสรรพสินค้า

บุคคลที่เข้าไปในห้างก็เพื่อซื้อสิ่งของที่ตนอยากได้อันมีการตอบแทนด้วยเงินหรือบัตรเครดิต เขาจึงจะได้สิ่งของเหล่านั้นมา. แต่ในความรักแท้ที่ผู้มีความรักย่อมรู้แต่การให้อย่างเดียวเท่านั้น ไม่เคยหวังผลตอบแทนใดๆ เลย แม้แต่ชื่อเสียงและเกียรติยศ. ชาวสิกข์คนหนึ่งในกรุงเทพฯ ชื่อที่ดิน ๓๐ ตารางวาทหน้าวัด ด้วยเงินจำนวน ๒๘ ล้านบาท ล้วนมอบให้แก่วัดสิกข์. เขาบอกกับเจ้าหน้าที่ไม่ให้ระบุชื่อเขาไว้ในบัญชีของวัดเลย.

ผู้มีความรักแท้ย่อมรู้ว่าความรักก็คือพระเป็นเจ้าทรงประทับอยู่ในหัวใจของเขา และพระองค์ก็ทรงประทับอยู่ในหัวใจของคนทุกๆ คน แม้ในหมู่มสัตว์. พระองค์ทรงรักคนทุกคนไม่ว่าดีหรือเลว โดยปราศจากอคติทั้งปวง. ฉะนั้น ความรักก็คือผู้ให้ชีวิต ผู้อุปถัมภ์บำรุงชีวิต และผู้ให้พลังกำลังแก่ชีวิต.

ความรักที่เจือปนด้วยความเห็นแก่ตัวแม้แต่น้อยนั้นไม่ใช่ความรัก. การที่บุคคลมีความคิดที่เอาผลตอบแทนจากสิ่งที่ตนให้ไม่ใช่ความรักแท้. ความรักแท้ที่ย่อมเกิดขึ้นก็เพื่อประโยชน์ของตัวความรักเท่านั้น. จุดประสงค์อย่างเดียวของความรักแท้ก็คือการรวมเป็นหนึ่งเดียวกับผู้ที่เขารัก นั่นคือพระเป็นเจ้านั่นเอง. ความรักถูกปลุกให้ตื่นขึ้น ก็ต่อเมื่อกระแสแห่งความรักซึ่งไหลออกจากผู้ที่เขารักเข้าไปสู่หัวใจของผู้รัก **นี่แหละคือความรักแท้.**

ท่านครุณานักองค์ที่ห้า ครุอรชุนเทพ กล่าวว่ข้าพเจ้าไม่ต้องการความ

หลุดพ้นหรือการเข้าถึงโมกษะ, แต่สิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการก็คือการได้รับความรักจากองค์กานบูรุษเท่านั้น. ดังนั้นความรักแท้คือจากหัวใจเข้าสู่หัวใจ ไม่ใช่จากอิทธิพลใดๆ ภายนอก.

ความรักเป็นเรื่องของการ “ให้” ไม่ใช่เป็นการให้เพื่อหวังผลในการตอบแทนหรือการซื้อขายแลกเปลี่ยน. ท่านครุณานักกล่าวว่ “ท่านจงมอบกาย มอบใจ มอบชีวิต มอบความเชื่อให้แก่พระเป็นเจ้าแล้วเท่านั้น แล้วท่านจะรู้สึกมีความสุขในการเดินอยู่ภายในรั้วของความรัก”.

ท่านสารมาต นักปราชญ์คนสำคัญท่านหนึ่งกล่าวว่

“ข้าพเจ้าได้มอบกาย มอบชีวิต และความเชื่อให้แก่พระเป็นเจ้า ข้าพเจ้ารู้ว่าคนทั่วโลกยึดติดอยู่กับสิ่งดังกล่าวเหล่านี้ แต่การยึดติดของข้าพเจ้าทั้งหมดได้ถูกปลดปล่อยออกไปหมดแล้ว ความหวังที่จะได้รับพรอันยิ่งใหญ่จากพระเป็นเจ้าจึงไม่มีในหัวใจของข้าพเจ้า”.

ความรักกับความงาม

ความงามงดงามทางร่างกาย ย่อมต้องเสื่อมสลายไปกับกาลเวลา แต่ความรักที่แท้จริงไม่เคยเสื่อมสลาย. ความงามงดงามทางรูปร่างและแม้ความงามงดงามทางจิตใจและอารมณ์ ย่อมเสื่อมลงไปตามกาลเวลา แม้การงานที่งดงามก็อาจสิ้นสุดลงได้ตามกาลเวลา แต่ความรักที่แท้จริงยังคงอยู่นานเท่านาน แม้หลังจากที่ผู้นั้นได้สละร่างไปจากโลกนี้แล้ว เพราะความรักไม่เสื่อมสลายไปเมื่อร่างกายสิ้นลมหายใจ.

ความรักที่แท้จริงนั้นคงอยู่ชั่ววันรันดร เพราะความรักแท้เป็นคุณสมบัติแท้ของวิญญาณ. ความงดงามทางร่างกายอยู่ได้เพียงชั่วคราว ความงดงามอาจจะสลายในวันนี้ พรุ่งนี้อาจเหี่ยวแห้ง เช่นเดียวกับดอกไม้ หลังจากผ่านวัยหนุ่มวัยสาวไปแล้ว ความมีสุขภาพสมบูรณ์ก็ค่อย ๆ ทยอยลง ความงามก็จืดจางลงไป แต่ความรักนั้นยังคงอยู่ตลอดไปไม่เสื่อมคลาย.

ความงามทางร่างกาย ตั้งอยู่บนพื้นฐานรองรับที่อ่อนแอมาก และอยู่ได้เพียงชั่วคราว แต่ความรักเป็นคุณสมบัติแท้ของวิญญาณและเป็นอมตะ. ชีวิตที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความรัก ย่อมเพิ่มพูนและส่งเสริมความงดงามให้สดใสยิ่งขึ้น และความงดงามชนิดนี้ย่อมทำให้พลังวิญญาณมีประกายแสงที่สดใส. ความงามแบบนี้เป็แรงดึงดูดที่สำคัญยิ่ง เพราะก่อให้เกิดอำนาจทางความรักขึ้นมาเป็นการถาวร ถ้าความงามไม่ได้ถูกย้อมด้วยความดึงดูดของพลังวิญญาณแล้ว ความรักนั้นย่อมอยู่ไม่ได้เลย เพราะความรักแท้คือคุณสมบัติแท้ของวิญญาณ.

ความรักแท้ไม่เคยเสื่อมคลายแม้กระดูกของผู้มีความรักจะถูกทุบให้แตกเป็นผงธุลีก็ตาม เหมือนน้ำหอมที่ทำมาจากไม้จันทน์หอม แม้จะบดให้เป็นผงธุลีก็ตาม ก็ไม่เคยละทิ้งกลิ่นเลย. ในทำนองเดียวกันพื้นฐานของความรักก็คือวิญญาณ และเป็นนิรันดร. ฉะนั้น ความรักจึงเป็นนิรันดร. ความงามนั้นถูกทำลายได้ แต่ความรักทำลายไม่ได้.

ในที่ได้ก็ตามที่มีความรัก ในที่

นั้นจะต้องมีความงาม. ความรักมีแต่ นำความสุขมาให้ทั้งแก่ผู้รักและผู้ถูกรัก ความรักเป็นแสงประกายนำความสุขสดชื่นเข้ามาสู่ดวงตา กระแสความรักออกจากผู้บริสุทธิ์ผู้ห่างไกลจากกิเลสตัณหา ความงามของผู้บริสุทธิ์ย่อมเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ. ความรักเป็นคุณสมบัติแท้ของวิญญาณ ฉะนั้นจึงเป็นนิรันดร.

ความรักและความรู้

ความรักและความรู้มีความแตกต่างกันอย่างมาก, นั้นหมายถึงความแตกต่างระหว่างความนึกคิดและหัวใจ มันห่างไกลกันอย่างมากเหมือนกับระยะทางจากโลกกับสวรรค์. ความรู้ นั้นผูกติดอยู่กับความคิดเห็นของบุคคลและเป็นธรรมชาติที่หยุดนิ่งไม่ได้เลย ความรู้ย่อมนำบุคคลไปสู่ความเฉลียวฉลาดและแกมโกง และสร้างป้อมปราการแห่งความคิดเห็นแก่ตัวของเขาขึ้นมา, แต่หัวใจของคนนั้นผูกยึดติดอยู่กับกระแสภายในซึ่งเป็นแหล่งที่เป็นความรักและความภักดีที่ไหลออกมาจากที่นั่น.

ในทางของจิตวิญญาณแล้ว หัวใจมีผลอันประเสริฐมากกว่าสมอง. ความคิดนำความสว่างอย่างเดียวเท่านั้นมาให้เรา แต่อำนาจทางจิตวิญญาณนั้นได้ก่อตัวขึ้นในหัวใจของเรา.

ความคิดคือเหตุแห่งความตั้งใจที่กระจัดกระจายออกไปสู่โลก, แต่ความรักทำให้เราออกจากโลกนี้โดยสิ้นเชิง โดยทำให้ความตั้งใจของเรามารวมอยู่ในจุดๆ เดียวอย่างสงบ, ดังคำกล่าวในคัมภีร์อาทิครันธ์ของศาสนา

ลิกซ์ที่ว่า

“การกระทำที่ฉลาดแกมโกง และความโลดโผนทางความคิดนั้นต้องรับผิดชอบต่อความผูกพันของเราที่มีต่อโลก *ไม่มีความคิดใดๆ แม้แต่อย่างเดียวที่จะช่วยเหลือเราให้พบกับพระเป็นเจ้าได้”*.

หนทางของความรู้ นั้นย่อมมีขอบเขตจำกัด แต่หนทางของความรักไม่มีขอบเขตจำกัด. หนทางของความรู้ที่จำกัด เพราะทำให้ความรู้กระจายออกไปโดยผ่านความอยากได้ของใจ, แต่ตรงกันข้าม ความรักทำให้บุคคลมีใจจดจ่ออยู่ที่สิ่งๆหนึ่งเท่านั้น คือผู้ที่เขารักหรือพระเป็นเจ้า ทำให้ใจให้สงบไม่ฟุ้งซ่าน. ทางแห่งความรู้จำกัดอยู่ที่ผัสสะโดยให้ท่านรับรู้เฉพาะสิ่งที่เป็นวัตถุและบรรจุความรู้ชนิดต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกลงไปไว้ในใจ, แต่หนทางความรักกล่าวได้ว่า พระเป็นเจ้าผู้เป็นที่รัก คือบ่อน้ำพุของความรู้อันทั้งหมด และพูดแต่เพียงว่า ท่านจงมุ่งความสนใจอยู่ในชอยแห่งความรักและมีจิตใจจดจ่ออยู่ที่พระเป็นเจ้า ซึ่งประทับอยู่ภายในตัวของเจ้า. หนทางแห่งความรู้ที่จำกัดจะนำให้ท่านคบหากับเพื่อนของท่าน พรรคพวกของท่าน, แต่หนทางแห่งความรักเตือนท่านให้หลีกเลี่ยงจากเพื่อนผู้ที่จะนำท่านให้เดินห่างออก จากทางของพระเป็นเจ้า.

ความคิดกดดันให้ท่านแสวงหาผลสำเร็จในยศฐาบรรดาศักดิ์ที่สูงในสังคมของโลก และเป็นผู้นำของประเทศและผู้นำลัทธิศาสนาของท่าน, แต่ความรักนั้นตรงกันข้ามกับความคิด.

ความรักบอกท่านว่า “จงนั้ทำสมาธิภาวนาอยู่ในห้องอันโดดเดี่ยว และจงมีความสุขในการระลึกนึกถึงพระเป็นเจ้า”.

ความรู้ที่จำกัดแนะนำให้ท่านหามาตรฐานที่สูงส่งในทางความคิดและความเชี่ยวชาญในศิลปะต่างๆ แต่ความรักมีจุดมุ่งหมายที่จะนำท่านไปสู่หนทางที่วิญญานมีความสุขในอ้อมอุระของพระเป็นเจ้า. ส่วนความคิดของคนเห็นว่าหนทางความรักนั้นเป็นไปไม่ได้ที่จะพบเห็นหรือเข้าถึงพระเป็นเจ้า เพราะความคิดนั้นถูกจำกัดด้วยตัณหาและอวิชา, แต่ความรักยอมเห็นเนื้อแท้ในหัวใจของความรักเท่านั้น.

เนื่องจากความรู้ที่จำกัด คนส่วนใหญ่จึงไม่เชื่อว่ามิบุคคลที่เห็นพระเป็นเจ้าจริง ๆ ในภายในตัวเขาเอง, หรือมิบุคคลที่หลุดพ้นจากกิเลสตัณหาได้มีอยู่ในปัจจุบัน. แต่ความรักจะบอกให้ท่านทราบว่ ท่านควรกำจัดเครื่องผูกมัดของโลก คือ ตัณหาอวิชา และกำจัดความเห็นแก่ตัวของท่านออกไปเสีย แล้วดวงตาในของท่านก็จะสว่างขึ้น ท่านจะเห็นบุคคลที่มองเห็นพระเป็นเจ้าจริง ๆ ในตัวของเขาเอง หรือมองเห็นผู้ปฏิบัติตนที่แท้จริงอันหลุดพ้นจากกิเลสได้จริง. เพราะความบกพร่องของเราเอง, ใจและความคิดของเรายอมหลอกเราให้หลงมกยอยู่ในโลกนี้ซึ่งไม่จริงยังยืน เราจึงไม่พบบุคคลที่หลุดพ้นจริง ๆ.

ความคิดนั้นมีความเชื่อมั่นว่ความสุขสบายในโลกนี้นั้นเนื่องมาจากทรัพย์สมบัติทั้งสิ้น, แต่ความรัก

บอกเรว่ความสุขที่แท้จริงนั้นอยู่ที่ใจสงบหนึ่งเป็นสมาธิ.

ความคิดนั้นบังคับให้เราหาความสุขสบายอยู่ในวัตถุของโลกและให้ตามใจตัวเราเอง, แต่ความรักบอกเรว่ว่าจงเสียสละทุกอย่าง แม้แต่ชีวิตให้แก่บุคคลผู้ที่เรารักและผู้ทีเข้าถึงพระเป็นเจ้าแล้วเท่านั้น หรือผู้บริสุทธิ์หมดจดแล้วเท่านั้น.

ความคิดนำพาเราไปหาความสุขบนสวรรค์, แต่ความรักบอกเรว่ว่าอย่าได้ขอสิ่งหนึ่งสิ่งใดบนโลกนี้และโลกสวรรค์ และจงขออย่างเดียวเท่านั้นคือความรักจากพระเป็นเจ้า, เพราะการขอสิ่งอื่นนอกจากนี้เป็เหตุของความทุกข์ ความเจ็บปวดและความเศร้าโศก. ฉะนั้น บุคคลไม่ควรปรารถนาสิ่งใดสิ่งหนึ่งบนโลกนี้และโลกสวรรค์.

มีปัญหามากขึ้นว่ ความรู้และความคิดนั้นไม่มีคุณความดีอะไรบ้างหรือ ในเมื่อความรู้ก็เป็นคุณสมบัติอันหนึ่งของวิญญาน และความคิดก็เป็นตัวเจตสิกตัวหนึ่งซึ่งเกิดและดับพร้อมกับจิต.

นักบุญและผู้รู้แจ้งทั้งหลายลงมาสู่โลกนี้ สั่งสอนคนในโลกโดยผ่านการสนทนา. คนโลกก็รู้จักแยกแยะว่ อะไรจริงและอะไรไม่จริง โดยพวกเขาพิจารณาหาเหตุผลโดยทางความคิดนั้นก็เป็นความรู้มิใช่หรือ.

คำตอบก็คือว่ ความรู้ที่มีขอบเขตจำกัด เห็นหรือเข้าใจในตัวตนที่มีรูปร่างเท่านั้น ไม่สามารถรู้เลยไปกว่ นั้น และความคิดก็ทำให้เขาเสื่อมถอยจากความรักพระเป็นเจ้า. บุคคล

อาจจะเรียนรู้มากและมีความคิดสูงส่ง แต่เขาไม่สามารถเข้าไปถึงประตูแห่งความรักแท้โดยเพียงการเรียนรู้มากเท่านั้น, เขาไม่สามารถทำตัวของเขาเองให้ตั้งอยู่ในความรักแท้ซึ่งเป็นิรันดร, ความคิดอ่านของเขาชักจูงเขาไปในทางผิดได้. ความรู้ที่ปราศจากอิทธิพลของอคติเป็นความรู้ที่เป็นอิสระจากขอบเขตจำกัดของตัณหาอวิชา. ความรู้ของบุคคลเช่นนั้นเป็นความรู้บริสุทธิ์ เพราะใจและอายตนะอยู่ภายใต้การควบคุมของความรู้ันบริสุทธิ์ของเขาแล้ว.

ความรู้ของคนธรรมดาถูกจำกัดความรู้เช่นนั้นรู้ได้ก็เฉพาะโลกและวัตถุของโลก. ความรักที่แท้จริงอย่างเดียวเท่านั้นที่ก้าวเลยขอบเขตของโลกและวัตถุของโลก และเห็นแจ้งทุกสิ่งทีความคิดไม่สามารถคิดได้.

ความรักและการปล่อยวาง

ความปล่อยวางที่แท้จริงนั้นไม่ใช่การหนีออกจากโลกโดยไปอยู่ป่าหาความสงบ. การปล่อยวางก็คือสภาพอันบริสุทธิ์ของใจ ตัณหาและกิเลสทั้งปวงถูกเผาไหม้. สภาพเช่นนั้นอยู่เหนือความดึงดูดของโลกและวัตถุของโลก. เมื่อสภาพเช่นนั้นผสมกลมกลืนกับความอยากทีจะพบพระเป็นเจ้าคือความรัก. ฉะนั้น ความรักและการปล่อยวางจึงไม่แตกต่างกัน ต่างกันแต่ชื่อ แต่สภาพของใจเป็นอย่างเดียวกัน.

บุคคลผู้มิมีความรักพระเป็นเจ้าในหัวใจ เขาก็มิมีน้ำใจทีปล่อยวางแม้แต่น้อย. เมื่อใดทีใจปราศจาก

กิเลสตัณหา ใจก็กลับเต็มไปด้วยความรัก. บุคคลที่ยึดติดโลกและวัตถุของโลกไม่สามารถจะเป็นผู้รักพระเป็นเจ้าได้. คนที่สวดอ้อนขอสิ่งของโลก เขาก็ไม่ใช่คนรักพระเป็นเจ้าเช่นกัน.

เอกสารประกอบการเรียนเรียง

๑. Singh G, translator. คัมภีร์อาทิกรันถ์. Four volumes. Delhi: Gur Das Kapur & Sons Private Ltd.; 1960. 1,430 p.
๒. มหาราชวันชิงห์. The master answers. 7th ed. New Delhi: Baba Barkha Nath Printers; 1993.
๓. Puri JR. The teachings of Guru Nanak. 2nd ed. New Delhi: Baba Barkha Nath Printers; 1993.
๔. มหาราชวันชิงห์. Philosophy of the master. 5th ed. New Delhi: Rakesh N.I.A. Phase II; 1997.
๕. Singh I. Philosophy of guru nanak. New Delhi; Raivjit; 1976.

Abstract

Love

Sanan Chaiyanukul

Associate Member, the Academy of Moral and Political Sciences, the Royal Institute, Thailand

It is not easy to understand love because its true nature and greatness cannot be described in words. It is a pure and delicate feeling or emotion, which can be experienced only by one who is in love. It is beyond the capacity of the tongue or the pen to describe it in any human language. Actually, love is another name of God. And, just as it is not possible to reduce God's greatness to mortal dimensions, so also is it not possible to describe adequately in any words known to man, the grandeur and sublimity of love.

It is the natural desire of all human beings to be happy, and happiness is the fruit of concentration of the mind. This treasure of concentration and happiness of the mind can easily be obtained through love, because these qualities are natural attributes of love. Without love, everything in this world becomes subject to misery and misunderstanding, which causes domestic quarrels, religious disputes, bloodshed and even wars among nations.

Wherever there is love there is life. Where there is no love, life is worthless. Actually a man is not a true man unless he has within him the divine spark of love. God, in the form of love, is within everybody.

Love is of two kinds. One is physical and man-made and the other is spiritual and divine. Physical love is the love of worldly people who are continually tied to the world and its objects. Divine love is that of the devotee of God and it establishes a permanent connection with God.

To obtain a further understanding of love it may be studied in a series of examples: love and lust, love and attachment, love and beauty, love and knowledge, love and detachment.

Key word : love